

УДК 330.322.2:637.1

АНАЛІЗ ІНВЕСТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ МОЛОКОПЕРЕРОБНОЇ ГАЛУЗІ

Т.І.Миرونюк, аспірант

Одеська національна академія харчових технологій

У статті проведено аналіз інвестування молокопереробних підприємств за період з 1993 року по теперішній час. Доведено інвестиційну привабливість цього підкомплексу.

Ключові слова: *молокопродуктовий підкомплекс, інвестування підприємств, інвестиційна привабливість.*

Вступ. Світова практика переконує, що без широкого залучення іноземного капіталу неможливо провести структурну перебудову економіки, скоротити технічну й технологічну відсталість народного господарства, домогтися конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку.

У сучасних умовах в Україні недостатньо розвинуті ринок інвестиційних ресурсів та інформаційна інфраструктура ринку інвестицій, спостерігається суттєвий розрив між попитом на інвестиції та їх пропозицією. Одночасно розвиток економіки країни вимагає відродження, відновлення і введення в експлуатацію сучасних виробничих засобів. У програмі «Україна 2010» головна роль приділяється розвитку інвестиційної політики в реконструкції й відновленні основних засобів виробництва.

Для проведення цих перетворень необхідні кошти не тільки вітчизняних підприємств, а й іноземні інвестиції. На обсяг останніх суттєво впливає стан інвестиційного клімату в Україні, який включає сукупність політичних, соціальних, економічних і правових умов, які сприяють розвитку інвестиційної діяльності вітчизняних та іноземних інвесторів [1].

Одним із головних завдань, що стоять перед інвестором, є правильний вибір об'єкта інвестування – підприємств тих галузей, що мають найкращі перспективи розвитку і можуть забезпечити найвищу ефективність інвестицій.

Отже, метою статті є проведення аналізу найважливішого сектора економіки України у формуванні продовольчої безпеки держави й експортного потенціалу країни – молокопродуктового підкомплексу.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Основні аспекти ефективності виробництва молока і молочної продукції знайшли відображення у наукових працях вітчизняних і російських учених: О.М.Шпичака, П.Т.Саблука, В.Я.Месель-Веселяка, В.І.Бойка, С.Р.Камінової, О.В.Пархомця, М.М.Ільчука, В.М.Гейця, А.А.Омельяненка, Д.Ф.Харківського, І.Б.Гусевої та інших.

Результати досліджень. Потрібно відмітити, що перш ніж вкладати кошти в ту чи іншу галузь економіки, необхідно розглянути інвестиційну привабливість цієї галузі.

Інвестиційна привабливість галузі – це інтегральна характеристика окремої галузі економіки (промисловості) з позиції перспективності розвитку, прибутковості інвестицій і рівня інвестиційних ризиків [2].

Згідно з даними офіційного сайту Державного комітету статистики України, було проведено моніторинг інвестиційного потенціалу 11 галузей промисловості України. Моніторинг проводився на основі аналітично відібраних найважливіших показників фінансово-економічного розвитку галузей. Було розглянуто такі показники: темпи приросту (зниження) виробництва, рентабельність діяльності, індекси цін виробників, індекси продукції, інвестиції в основний капітал, впровадження прогресивних технологічних процесів, питома вага приватних та державних підприємств в загальній кількості підприємств галузі та питома вага промислових підприємств, спільних із зарубіжними партнерами.

Згідно з результатами цього моніторингу харчова промисловість та перероблення аграрної продукції входять до групи з найбільшою інвестиційною привабливістю, а молокопереробний підкомплекс, в свою чергу, є зоною високої інвестиційної привабливості, оскільки він є основним продуктовим підкомплексом країни [3].

На фоні зниження інвестиційної привабливості таких галузей харчової промисловості, як рибна (її частка інвестицій зменшилась з 0,3% до 0,06%), цукрова (відповідно, з 2,6% до 0,7%), хлібопекарна (з 0,9% до 0,5%) зросли частки в інвестиціях в харчову промисловість масложирової, молочної, м'ясної галузей та виробництва безалкогольних напоїв [4].

Молочна промисловість України є великою індустріальною галуззю, виробнича потужність якої з переробки молока сягає 18 млн тонн на рік. Перехід від соціалістичної економіки до ринкової був дуже болісним для більшості молокопереробних підприємств. В часовому вимірі його можна поділити на два етапи. Перший період 1993–1999 рр. За ці роки інвестиції в молочну промисловість склали: у 1998 році – 98 млн грн, у 1999 році – 95 млн грн. В цей час відбувалося стійке падіння та занепад виробництва молока в Україні, що призвело до різкого зниження об'ємів виробництва всіх видів молочних продуктів. Другий період – 2000 рік – до теперішнього часу. У 2000 році інвестиції в молочну промисловість склали 115 млн грн. В цей період має місце відносна стабілізація об'ємів виробництва молока та молочної продукції [5].

У вітчизняному сільському господарстві простежуються чіткі ознаки відновлення після «перехідного періоду», отже виробництво молочних продуктів з 2000 року зростає, але в 2006 році, у порівнянні з 2005 роком, за деякими позиціями відбулося незначне скорочення, що свідчить про нестачу фінансових, сировинних ресурсів та негайне залучення інвестиційного капіталу (табл. 1).

У 2006 році інвестиції в основний капітал підприємств Одеської області з виробництва молочних продуктів та морозива склали 17897 тис. грн, що на 1734,0 тис. грн або 91,16 пункти менше ніж у 2005 році (19631 тис. грн). Це говорить про наявність певних проблем у діяльності молокопереробних підприємств та недосконалу політику залучення як іноземних так і вітчизняних інвестицій.

Таблиця 1

Виробництво основних молочних продуктів, тис. т*

Види продукції	2005 р.		2006 р.		Відхилення	
	Україна	Одеська обл.	Україна	Одеська обл.	Україна	Одеська обл.
Масло вершкове	117,6	3,5	101,8	3,1	-15,8 (86,6%)	-0,4 (88,6%)
Молоко оброблене рідке	827,8	13,9	785,6	17,8	-42,2 (94,9%)	3,9 (128,1%)
Вершки	20,6	0,1	13,0	0,1	-7,6 (63,1%)	-
Продукти кисломолочні	494,0	8,2	517,0	8,2	23 (104,7%)	-
Молоко і вершки сухі	112,7	6,9	105,8	5,9	-6,9 (93,9%)	-1,0 (85,5)
Сир жирний	272,4	2,7	215,2	2,7	-57,2 (79%)	-
Сир свіжий неферментований та сир кисломолочний	82,9	1,0	92,0	1,1	9,1 (111,0%)	0,1 (110%)

* За даними Спілки молочних підприємств України

Таке становище можна пояснити тим, що заводи-монополісти мають ширший доступ до кредитних та інвестиційних ресурсів. Концентрація молочного ринку приводить навіть до об'єднання великих підприємств. Так, у квітні 2004 року ВАТ „Галактон” та корпорація „Фанні” ухвалили рішення про об'єднання в молочний холдинг під назвою „Юнімілк Україна”. За попередніми даними, частка ринку може становити близько 19%. Деякі фахівці вважають, що укрупнення виробників відкриває для підприємств більше перспектив, дає змогу оптимізувати та сконцентрувати витрати.

Для підтримки ефективної діяльності молокопереробних підприємств як в Україні, так і в Одеській області слід розробити інвестиційну політику, яка б базувалась на стратегічних завданнях розвитку цього підкомплексу. Підтримка держави в цьому напрямі повинна здійснюватися переважно шляхом активного сприяння створенню і функціонуванню ринкових механізмів, оновленню мобільного ринку капіталів та інструментальних інвесторів.

Основними принципами інвестиційної політики для молокопереробних підприємств повинні бути:

- формування й ефективне використання всіх джерел інвестування;
- встановлення оптимального співвідношення участі вітчизняних та іноземних інвесторів;
- залучення іноземних інвестицій при дотриманні вітчизняних інтересів;
- підвищення ролі амортизаційних відрахувань як одного з основних джерел інвестування;
- застосування лізингу як одного з прогресивних видів інвестиційної діяльності;
- розвиток ресурсозберігаючого й наукомісткого інвестування;
- створення промислово-фінансових груп із залученням в інвестиційний процес кредитно-фінансових установ.

Висновки. З викладеного матеріалу можна зробити висновок, що в період з 1998 року економічна ефективність інвестиційного процесу молокопереробних підприємств мала тенденцію до підвищення. Що, безумовно, є позитивним моментом для економіки України. Але, як зазначається в деяких літературних джерелах, за оцінками фахівців Міністерства аграрної політики України, загальна потреба в інвестиціях у сільське господарство та інші галузі АПК країни перевищує суму, еквівалентну 35 млрд дол. США, у тому числі на оновлення машинно-транспортного парку – 3 млрд дол., у цукрову галузь – близько 12 млрд дол., на переоснащення борошномельної галузі – 2,1 млрд дол. Інвестування в обсязі понад 1 млрд дол. потребують м'ясо- та молокопереробні підприємства та масложирова галузь. Однак ні в сільськогосподарських, ні в переробних підприємствах продуктового підкомплексу АПК таких коштів немає. Адже тільки у 2006 році фактичні інвестиції в основний капітал усіх галузей промисловості України становили 35 млрд грн, а Одеської області – 496495 тис. грн [6].

Отже, першочерговим завданням для уряду нашої держави є створення найкращих умов залучення іноземного капіталу у найприбутковіші галузі харчової промисловості. У сучасних складних фінансових умовах для підприємств АПК найбільш ефективним виходом із ситуації, що склалася із застосуванням інвестицій, є інтеграція їх капіталів на холдинговій основі. Підвищенню інвестиційного іміджу вітчизняного виробництва сприятиме активізація участі українських підприємств у міжнародних презентаціях пріоритетних інвестиційних проектів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бидик А. Г. Основні методичні аспекти оцінки інноваційних інвестицій / Бидик А. Г. // Економіка АПК. — 2007. — №4. — С. 68—71.
2. Грідасов В. М. Інвестування: навчальний посібник / Грідасов В. М., Кравченко С. В., Ісаєва О. Є. — К.: Центр навчальної літератури, 2004. — 164 с.
3. Загорняк Н. Инвестиционная деятельность в пищевой промышленности в Украине / Загорняк Н. // Фінанси України. — 2003. — №6. С. 47—51.
4. Харламова Г. О. Інвестиційний маркетинг і моніторинг галузей промисловості України // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — №3 (45). С. 68—75.
5. Швець О. О. Розвиток молокопереробних підприємств в Україні / Швець О. О. // Економіка АПК. — 2006. — №2. — С. 53—58.
6. Шهبаніна. О. В. Інвестиційне забезпечення розвитку продовольчого підкомплексу АПК /Шهبаніна. О. В. // Економіка АПК. — 2007. — №2. — С. 56—61.